

N:o 30.

Ank. till Riksd. kansli den 19 mars 1909, kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning af väckt motion om förtydligande i angifvet afseende af förordningen om utvidgad näringsfrihet.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, n:o 152, hafva herrar *Herman Andersson* i Grimbo, *Carl L. Olausson*, *Cornelius Olsson* och *Herman Carlson* anført följande:

»Förordningen angående utvidgad näringsfrihet af den 18 juni 1864 bestämmer i elfte paragrafen tredje stycket, att 'för öfrigt vare det ock en hvar, vare sig i stad eller på landet, medgifvet att utan anmälan eller tillstånd som ofvan sägs till salu kringföra lifsförnödenheter, jordbruks- och ladugårdsprodukter samt alster af inhemsk husslöjd'.

Nämnda stadgande innehåller således icke någon begränsning i landtmannens rätt att till salu kringföra lifsförnödenheter, jordbruks- och ladugårdsprodukter. Det har emellertid inträffat, att Göteborgs stad fått fastställt tillägg till gällande föreskrifter i afseende å den allmänna hälsovården i Göteborg, hvarigenom bestämts, att å stadens torg och öppna platser må ej saluhållas kött och fläsk i mindre partier än fjärdedels kroppar af storboskap och häst samt half kropp af kalv, får, get och svin, och må ej heller styckning af sådana varor därstädes äga rum. Härigenom har en inskränkning i den näringsfrihet som ofvanförda förordning afser att gifva gjorts, till skada för omkringboende jordbrukarebefolkning, hvilken beröfvats sin forna rätt att till salu kringföra sina produkter i huru små partier som helst. Jordbrukaren, som har endast något mindre

parti att afyttra, får icke längre sälja detsamma direkt, utan måste afstå det åt någon mellanhand. Härigenom gynnas mellanhandsväsendet och varorna fördyras. Hvarken stads- eller landtbon har någon fördel af en sådan ordning, som onödigt fördyrar varorna och direkt motarbetar de nu mera än någonsin väl behöfliga kraftiga ansträngningarna för beredande af billiga lifsmedel. Det är därför synnerligen af behovvet påkalladt, att näringsfrihetsförordningen så förtydligas, att landtbo förblifver i den rätt som honom förut tillkommit och han bevarar friheten att till salu kringföra sina produkter i huru små partier som helst.

Med stöd af det anförda, ber jag få hemställa, att på lämpligt ställe i gällande förordning angående utvidgad näringsfrihet af den 18 juni 1864 införes bestämmelse, att vare det en hvar, vare sig i stad eller på landet, medgifvet att utan anmälan eller tillstånd till salu kringföra lifsförnödenheter, jordbruks- och ladugårdsprodukter samt alster af inhemsk husslöjd i huru små partier som helst.»

Utskottets yt-
rande.

Kungl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 afses visserligen att bereda och närmare reglera en allmän frihet att här i landet idka näring. Denna näringsfrihet är emellertid inskränkt bland annat af en del föreskrifter i den allmänna ordningens, säkerhetens och hälsovårdens intresse. I sistnämnda syfte hafva ett flertal bestämmelser meddelats, som förbjuda eller hindra sådan näring eller sådant utöfvande af näring, som kan skada människors hälsa. Sålunda stadgas bland annat i 15 § af hälsovårdsstadgan för riket, att kött af djur eller annat födoämne, som i angifvet afseende är skadligt eller otjänligt till människoföda, icke i stad får hållas till salu eller för försäljning dit införas. Genom lagen angående köttbesiktning och slakthus den 22 december 1897 har möjlighet för stad beredts till så kalladt köttbesiktningstvång, innefattande förbud att inom visst område till salu hålla eller utbjuda till människoföda afsedt färskt rått kött af nötkreatur, får, get, svin eller häst, därest köttet icke är efter undersökning af besiktningsman försedt med stämpel eller bevis, hvarom i lagen stadgas. I 5 § 2 mom. af samma lag har föreskrifvits, att vid köttbesiktning, som enligt lagen anställs utan samband med slakt, undersökning skall af besiktningsman anställas, när fråga är om häst eller större nötkreatur än kalf å minst fjärdedels kropp, men eljest å minst half kropp. Och i 3 § af kungl. kungörelsen den 31 december 1897 med särskilda föreskrifter om besiktning och stämpling af kött enligt sistnämnda lag har stadgats, att, när uppslaktadt kött företes till undersökning, må

icke synbart sjukligt förändrade delar vara bortskurna eller på annat sätt aflägsnade, samt att å hvar fjärdedel af den slaktade kroppen skall tillhörande ben vara kvarsittande och å hvar sida af kroppens bakdel därjämte tillhörande njurar. Enligt 24 § af hälsovårdsstadgan kunna utöfver hvad samma stadga i allmänhet innehåller ytterligare föreskrifter i afseende å allmänna hälsovården i stad under vissa förutsättningar meddelas af Konungens befallningshafvande.

Af dessa bestämmelser framgår, hvad som redan dem förutan borde vara tydligt, att den allmänna hälsovården understundom måste fordra, att i fråga om handeln med lifsmedel ganska vidtgående inskränkningar göras i den allmänna handelsfriheten. Särskildt är tydligt, att i fråga om detaljhandel med den vara, nämligen kött, som motionärerna närmast synas åsyfta, sådana inskränkningar kunna vara nödiga. Vid detta förhållande kan det enligt utskottets uppfattning icke låta sig göra att, såsom motionärerna påyrka, i näringsfrihetsförordningen införa ett uttryckligt stadgande af innehåll, att den i 11 § af denna förordning en hvar medgifna rätt att utan anmälan eller tillstånd till salu kringföra lifsförnödenheter samt jordbruks- och ladugårdsprodukter skulle kunna afse huru små partier som helst af dessa varor, och därmed fastslå, att just i detta hänseende tilläfvventyrs nödiga anspråk i den allmänna hälsovårdens intresse ej få göras gällande.

Utskottet kan visserligen förstå, att de af motionärerna öfverklagade anordningar kunna föranleda olägenheter för landtmännen, och utskottet finner, lika med motionärerna, det vara af synnerlig vikt, att det för såväl producenter som konsumenter understundom skadliga mellanhandssystemet i handeln särskildt med lifsmedel inskränkes. Men detta önskemål bör säkerligen vinnas på andra vägar än motionärerna förslagit.

Af anförda skäl har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka motionärernas förslag. Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 mars 1909.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.